

Latwefchu Amis.

57. gadagahjums.

Nr. 19.

Trefchdeenâ, 10. (22.) Mai.

1878.

Redakteera abrefe: Pastor Sakranowicz, Luttringen pr. Trauburg, Rueland. — Ekspedizija Westhorn L. (Neyher) grahmata-bohbê Selgawâ.

Rahbitajs: Meera balodis. Wisjaunafahs fmas. Daschadas fmas. Pret lipigahm sehghahm, Seedonis. Mandas tirgus. Dielshetu brauzenti. Utbildas. Sludinafchamas.

Meera balodis.

Ar leelu eewehribu wiſi tagad luſko uf grafa Schuwalowa zeku. Wiſch kâ Kreewijas weerneeks Londonê efoht Englantes iſhtahs dohmas tagad dabujis iſſinaht un nu ir atbrauzis pee nuſhu Kunga un Keisara, wiſu to ar wahrdeem iſteikt, fo ar rakſteem tâ newar un tad nu buhs Jareds, waj war ar Englanti iſliht jeb ne. No Londones nahfdams wiſch ari no Berlines Wahzu Keisara dohmas lihds nehma, apzeemoja ari Biſmarku un tad ſteidsahs uf Pehterburgu. Grafs Schuwalows ir kâ meera-aifſtahws paſſhtams un wiſch nebuhtu uf Pehterburgu brauzis, ja wiſch nebuhtu zerejis, ka pee ſkaidras iſrunaſchanahs taſſchu meers wehl buhs turams. Tapehz tad wiſu eefkata par meera balodi. Kahdas tahs punktis ir, fo wiſch galigi Englantes wal-dineekeem noprâſſis, tas fmas wehl ir wiſu paſchu noſſehpums.

Grafs Schuwalows Berlinê tika ari no Wahzu Keisara fanemts un tâwat no krohna printſcha. Behro, ka Schuwalows neneſa wiſ lihds kahdu norakſtu, fo Englantes miniſteris tam buhtu lihdsdewis, fawas dohmas ſalkidams ſchim brihſcham wehl tahs norunas ſtahwoht til uf wahrdeem; uedelas laikâ gaida Schuwalowu atpakal uf Berlini un Londoni. Englante nu ir peelaidusees uf tam, ari fawas dohmas iſſazihit; reds, ka Turku walſts newar wârs palikt pa wezam un ſahk aplinku runaht, kahdas mantas wiſa preeſch few wehletohs. Sinams ſemcs-gabalus no ohtra ſchimis laifos newar tâ uf ihu rohku atnemt. Kâ Kreewija nau jita ſemi eefahrojufi, tâ ari Englantei un Auſtrijai un Italijai buhs ſchahdas dohmas jazel pee malas, un wairak jagudro, kâ katra ſawai gorigai warai Turkos to zeku lai taifa. Auſtrija lai nem gorigâ pahwaldiba Serbiji, Boſniji an Montenegro, Kreewija Bulgariju, Englante Maſ-ſiſju un Egipti. Tahdu lihſumu warehs klahſak apſpreest un wiſa meera iſdaribt.

Karawadonis Todlebens it zeeti ir Sultanam wirſu gahjis, lai tuhſdal nodohd Kreewu rohkâs tohs zeetofſchans Barnu, Schumlu un Baiumu. Ja to nedarifchoht, tad draudeja, ka Kreewi ees Konſtantinopelê eefſchâ. Sultans lizis Dſman Paſcham nahkt un ſchis teizis, ka Turku karafpehks ir til negatams un moſs, ka wiſch newar ne dohmaht Konſtantinopeli apfargahſt. Tâ tad Sultans ſahka ſmalkaks meſtees un apſohlija Todlebenam, ka Schumlu tuhſdal atdohs un tad zif ahtri ween ſpehs, ari Barnu un Batumu; bet Kreewi tad arti lai kâhpjotes atpakal lihds Adrianopeli. Todlebens reds, ka Sultans wiljina ar ſcho zeetofſchnu nodohſchannu, arweenu klaufidamees, fo Englante runa un dara, jo kad karam buhtu ja-izjekahs, tad tas buhtu leels rohbs, kad Kreeweem buhtu Warna un Batuma jau rohkâs. Tapehz tad Kreewi nemas negaida uf Sultana atbildahm un eet mineteem pilſchtem paſchi jau jo tuwak klahſt, no Batumas efoht jau weenu preeſchpilſchtu eenehmufchi, kaut gan turenes Turku komandants Demiwſch Paſcha ſtipri preſtim runajis.

Tiſlihdſ Batumas kara-ohſtu atdohs, tad Kreewi dohs Erſerumu atpakal.

Kreewu kara-ſohrtelis paleek ſchim brihſcham wehl Stefanâ. Tur netahlu no juhmâles bij dauds kara-mantu ſawahktis. Tagad Todlebens neſt nadams, kâ ar Englanti paleek, leel ſchis mantas druſzju attahſak no juhmâles nowest. Saka, ka Todlebens griboht Adrianopeli tâ noſtiprinaht, ka ta buhſchoht tas ſtiprakais zeetofſnis paſaulê.

No tagadejeem platiſcheem Kreewi ne-ees ahtrak ahtrâ, kamehr Englantes karalugi buhs nobraufufchi prohjam. Turki ſawa galwas-pilſchta tuwumâ ir few uſbuhwejuſchees weenu jaunu reduti un noſauza to par „Plewnu“. Wiſa Wez-Turku partiija ir dajnu pilna pret Sultanu un kad Kreewi neſtahwetu tuwumâ, Deewſtu kas notiktu. Sultans ir tahds wihrs, pee kura karrreis tam ir taiſniba, kas ar wiſu beidsamais runa. Tâ wiſch ari ſtundu pa ſtundai mehtajahs drihs uf Kreewu, drihs Englandeefchu puſi un beidsiht paſaude wiſus draugus.

No Wiſnes rakſtija: Kâ redjams, Kreewija parakſtihs tohs no Englantes nogudrotus uſaizmaſchanas wahrduſ uf kongreſa. Tagadejahs farunas greeſchahs til wehl ap daschahm punktelm, fo lai uf kongreſa noſpreeſch. Kad til tee ſaſtrihdejuſchees nahks uf kongreſi, tad jaſaka, ka karſch buhs nowehrtis. Schuwalowa nobraufſchannu uf Pehterburgu ari mehſ eefkatam par leelu drohſchibu uf meeru.

Englante pa wiſu ſemi merahs laufchu pulki lohpa un ſuhſta miniſtereem un ſehuinenei ſuhgſchanas, lai rauga karu nowehriſt, jo tas buhtohſt Englantei leelu leela nelaimê. Til wezais Lords Wilonſiſids neleekahs to dſtidoht, ſehſch kâ ſirnekis ſawa yerekli un ſteepj kluſu ſawus pawedeenus. Bet ſchoreis, kâ leekahs, buhs gan kara dohmas jaleek pee malas. Par wiſa kara-dohſibu noſtahta weenu ſchahdu wahrdu. Wiſch efoht ſazijis: „Muns karſch maſa tikai lupatu 200 millioni mahzinas, un Kreewija buhs uf 2 zilweku augumeem atſweeſta atpakal.“ Bet ar tahdahm atſweeſchanas dohmahm ne-eet wiſ kâ dohma. Ari zaur Krimas karu Englante zereja Kreewiju atſweeſt atpakal, bet tagad jau pehz 20 gadeem ta ſtahw dubultſpehziga un Kreewiju no Melnahs juhras waldivas atſweeſt, to it nekahda wara, un it nekahdi kari nepaſpehs; bedres razeji til paſchi bedrê krittis.

No Pehterburgas, 29. April wakarâ. Ar ſuſta Gortſchakowa weſelibu eet wahjak, no jauna jilts-ſahpes uſfrita un ſlimais palizis jo wahjſch.

Bulgarijâ tee nemeerneeku pulki wehl nau iſgaleti. Wiſcem ir Greeku pulki peebedrojufchees klahſt un wiſi tagad iſleekahs kâ weeni brahſt, kas til gribetu Kreewus atſumt atpakal. Turku waldivſchana turahs fmas glehwa pret ſcheem nemeerneekeem, kas wiſnai neſlahde, bet wairak Kreeweem. Ap Zilſtopeli tohp wehl arweenu karohis. Turku ofſzeeri nahſohht wehl klahſt. Wiſi ſchee dumpineeki runajohht ari no tam, tagadejo Sultanu pawifam ſweeſt ſemê, kapehz wiſch to Stefanas meera-deribu ſlehdiſis.

Kâ ar dascheem ſuhſtjumeem uf karalauku gahjis. Ziwſis Tſcherkaſki ap iſgahjuſcheem Martineem ar dedſigeem wahrdeem luhdſa, lai jel ſchehſſidigi deweji kara-brahſtus ar filteem drebhju

gabaleem eepreejnatu. Ari Kertschas pilsehtâ (pee Melnâs juh-ras) ta luhgshana daudseem bija pee sirds gabjust, tur strahdaja meitenes deenahm un nakribm, kamehr 7 bakî ar sekehîm, krelleem u. z. bij gatawi. Tohs suhtija 16. Nowember us usdohtu adresi pee weena Majalowitzsch kunga us Bukaresti. Aisgahja Dezembers, Janwars un Febuars, bet nenahza nekahda kwitanze. Jau dohmaja, ka karawihri buhs fen schihs leetas nowalkajuschî, te 24. Merz Kertschas pastitions atnes meldechanu, ka tee 7 bakî nau warejuschî to usdohtu adresi atrast un ir atnahkuschî atpakat, par atpakatzeku pastam ja-aismalka 22 rubl.

Wisjaunakahs sinas.

Wisas ahresemju awises ir pilnas ta breefmu notifikuma, kur tas besdeewigais jauneklis Goedels Berline fawu rohku issteepis pehz Wahju keisara dshiwibas, kas ka keisars un firmgalwis, ta sehws un ta wihrs ir ta gohdahts un wisahm pawalstneeku firdihm til mihsch, ka neweens to newareja prahâ nent, ka kur kahda launa dwehsele tahdas welna dohmas pret wiru waretu nentees. Saundaris leedsahs un leedsahs, tant gan leezineeki apstiprina, ka winsch flaidri us keisaru schahwis; winsch miht tagad zeetumâ smagâs kehdees eekalts. Nestaitamas tahs apweizinaschanas, kas nahk no wisahm pasaules malahm us Berline deht keisara isglahshanas. Pili atbrauzis weza keisara pirmee wahrdi us fawu general-adjutantu bijuschî; „Ta gan buhs ta beidsama reise, ka ta tohpu issargahs.“ Ap pili pluhda lauschu fraumes lihgsinas, ka Deews wiru mihtu semestehwu pasargahs. Kad wafara keisars no faweem abeem behrneem, frohna printschâ un Bahdenes leelherzogenes pawadichts teatera namâ laudihm parahdijahs, tad namâ flaidri luhsa ais fweizinaschanas. Tas ohts wihrs, Krügers wahrdâ, kas lihds ar Goedeli tika zeetumâ aishwests, tapehz ta bij weends rotâs ar Goedeli atbrauzis un pehzak ari wiru wehl wisadi schehlojis, ir israhdijees par newainigu un walâ palaisks.

No Londones raksta, ka Wikonfilds grafam Schuwalowam esohk schahdas fawas dohmas zekâ lihdsdewis: Ja Turks jaunada dshiwes buhschana lai zelahs, kas sinams newarohk no-tikt, bes wisas Ciropas parafschanas, tad Englante nestrihdeschotees par to waj tas us schahdu jeb zitadu wihsî noteek; Englante tik to pagehroht, ka tai jaunadâ dshiwes-buhschana Englantes zenteeneem lai paleek tee zeki pilnam walâ. (Wisadi nemams wahrdâ!) Winsch esohk ari no Schuwalowa to peeprahjis, ka Englante gaidischohk flaidru atbildu, waj us schahda pamata griib tablakas farunas tureht, jo zitadi Englantei buhschohk waj nu ar Ciropu kohpâ, jeb bes Ciropas weenai paschaj jaranga to few apdrohshinatees, kas peeder pee Englantes dahrgumeem un kas Ciropas zenteenus neaisteek. Schahdas Englantes dohmas, lai zerams, sa-eeschohk pilnam kohpâ ari ar Austrijas dohmahm.

Berline 4. Mai teel srohts, ka weenprahtiba stary Pehterburgu un Londoni esohk zerama. Englante apstahschotees karapulkus atwest no Indijas un Kreemija atfahschotees no Watuma.

No Peras dshidahs, ka 2. Mai esohk Turku fara kugi fa-weenojuschees ar Englantes karafloiti. —

No Peras teel us Londoni srohts, ka 4. Mai kahdi 15,000 Kreemu karaspehta nogahjusti tuwal us Konstantinopeles pusi. Konstantinopelâ tad nemeera ruhgschana palikusi jo stiprafa, — dohmajohk, ta schahda kussteschanahs simejotes us stiprafa Kreemu karaspehta sawahshanas pee Konstantinopeles. Ir ari padaudsinahs to Kreemusemes weentneeks eefneedjis Turku waldischanai galigi nospreesto pagehreschanas rakstu, — ihpashî lai par to gabda, ka Englantes fara kugi atfahpjahs is Marimora juhras, bet pee wiseem publineem wehl nomehrkis nau panahhts.

Us Wihni esohk 5. Mai srohts no Konstantinopeles, ka generalis Todlebens Turkeem nolehmis tikai it ihfu terminu lihds atfahpshanahs no Bulgarijas zeetofschneem, Todlebens pagehreschana ari tas stahwoht, ka Turku lehgeris pee Moslak lai teel noahrdihts un Kreeweem buhs ee-eet Bujulderê, turflakt

ari braudejis tamdehl jo sringraki apeetees. — Turku ministeri un generaki Sultana flahdbuhschana noturejuschî leelu pahspreechanu deht schihs leetas, bet ne-esohk wehl sinams kas jnahjis. R. S—3.

Daschadas sinas.

No eefschsemehm.

No Zelgawas raksta: Resen schê bij schahdas tahdas madaminas no Mihgas atbraukuschas, kas raubshjuschas jaunahm meitahm eerunaht, lai nahk til us Mihgu dshiwohk, tur esohk lohti labas weetas, pee weegla deenesta, 8 un wairak rublu f. par mehnesi. Pahri meitenu ari ta sawds walgds eekehruschas un tad tahdas weetas eegrubduschas, ka wezaki ar schauschalahm un tik fo sawus behrnus no tahdas labas weetas dabujuschî atkal ahra. Tadehl, mihtee wezaki un peederigi, fargajeet sawejas, ka tahs nekriht tahdu blehdneestchu nagds un pohsta bedres. Weens no daudseem, kas to sin.

Zelgawas Turgu sirgu-tirgu schini gada fwehtku dehl notureja no 15—21. April; daschi patahlakee Kreemu andelmani schihs reises aishschchanu ne-eewehrojuschî bij jau Sato zetortdeenu ar sirgeem atbraukuschî, kur nu sinams wajjadseja ir paschas leeldeenas pee faweem sirdsineem „wakti“ noswineht. Tirgum bij jauks laiks, pirzeju deewsgan, sirgu bij lihds 700 fawesti, gan dahrgree Kreemu ehseki un sirgi no 250 rublu wehrtibas, gan ari paschu Kursemneeku sirgi fahloht no 280 rubl. dahrgree lihds 30 rublu wehrti.

Turgu deena schogad eekrita nedelas fwehtdeenâ, tadehl Turgu „pahrfrahmetajus“ redsejahm wiowairak jau festdeenâ, zitus wehl pirmdeenâ un oshtradeenâ brauzam paschâ pilsehtâ us palikschanu, tik retais eewillkâhs, wihs brauzar behrnineem un gohshinahm, jehrineem, Zelgawai zauri. Kalpini jau ari wairak nahkuschî pee pahrschshanas un nenahk wairs pilsehtâ us nesinamu, jo tê nespehj wis tagadejahs dahrgahs ihres no 35—40 rubteem weenigi ar rohkas-darbu peinu nomakshat un labaki tadehl derpee fainneekneem, kur sinams darbs, sinama maise un sinama lohne. Waram ari to pasiroht, ka muhsu skohlotakee Latweeschu sentschî par fainneekneem schinis 23 rentes gaddâs it labu grafiti pee malas nolikuschees nu tagad fahkuschî dohmaht reisi ari us to, ka fewim Zelgawâ namus un grantes nowirktees; weens tahds gohda-wihrs Zelgawâ pawisam jau dshiwu, til ween pahris reisas nedelâ isbrauz us laukeem tur sawas semju mahjas apstatitees, preekschfainneeka un puishchu darbus rewideereht un jaunus darbus atkal us preekschu noteikt un eerahdiht. Pasiltakâs deenâs, tad muhsu saldati us parades platscha munsterejahs, tad Turku saldati un bashibosuki isnahk no kasarmas un gar feenmali ar krustiski saliktahm kahjahm maurinâ pasehschahs, ziti ari garschtauku islaischahs un tad it weenaldsigi noskatahs munstureschanohs — zits sawâ asoti scho to labu waj melabu kerstahs, zits gulschnodams sawus pahтары us Schiddu mohdi murmina. Prezeteem Turkeem tahs farlanahs mizites ar lakatu pahseetas, no tahleenes isfatahs ka wezas bahbas, puishcheem mizites ween. Garam eijoscheem kungeem arweenu pasanka pakal: „sachar, sachar, siker, siker“. Uhdeni dsherschanai paschi peenes no pilsehta kanahles, jo kasarmas fahnu pumpja uhdenis ir rahwainesch, kas dsherschanai nesmeke. Pa celahm un tirgû mehs tikai redsam Turku ofizeerus un unterofizeerus; prahstajeem nepalauj weeneem kur kenderereht; jo nebuhtu neweenâ weeta ustizami; seemâ daschi gan prohwaja

pa eelahm pa-ubagoht, bet to zeeti noleedsa. Ari jau daschas fecwas, gaspaschinas un lungi dohmajahs leeli schehneeki buht, Turzinam kaperzinu saujina eemetohht, kur turpretim dascha reise tahdus efam dsirdejuschi, ka paschu nabadsinus it bahrgi mehds israht, kapeh3 ne-eijohht strahdaht. Schee Turku meschoni karstaja Mijja siltumâ usaugusch; nu tē lohti wahrigi no aukstuma: it ahtri dabunohht klepu un karsonu. Gesahkumâ tee muhsu pirts labumu nemas nesaprata, kad kahdu baru lihds ar saldateem pirti raidija, tad pee pirts nokluwusch wiwi rohkas pazehla us augschu un eefauzahs: Allah, Allah! (t. i. Deews, af Deews!); jo istahlehm redsedami schnahzofschus garainus is durwju schkirbahm isspeeschotees, dohmaja, ka nu schohs par kara nedarbeem buhschoht ar karstu uhdeni nopluzinaht, it ka Turku bihbelē stahw, ka welus elē buhschoht grehzineelus ar werdofchu uhdeni pluzinaht; bet nu reis pirts atspirdsinaschanu fajehguschees, luhguschus luhdschoht, lai wed atkal reis karstaja „banâ“.

Polizeja peestufi issludinajumus pee stubreem un stabeem, kur us to zeetako ir noleekta wisa smehteschana spihkerôs, stalôs, behlingôs, augschenees, bohdees, maises- un galas-slahr-nôs, kumedinu namôs, muscumâ, kolonadēs, siwju-tirgū un nedelas tirgus platschôs, ar peedraudeschanu, ka strahpes-pahrkapejus ar 1—10 rublu strahpehs. A. S.—n.

Leepajas dselzelsch tohp ar Bruhschu ohita pilsehtu Mehmeli saweenohhts. Lai kara-lailâ pee uhdenszeli noslohdsichanas Kreewu prezehm zela netruhktu, wisu scho laiku gudroja, ka weenu jaunu lihniju peedabuhht klahht. Kunaja no Radswilischki-Mehmeles jeb Moscheiku-Mehmeles lihnijas. Bet nu beidschoht ir apstiprinata weena ihfaka lihnija no Preekules staziones us Mehmeli. Tur tad newaijaga nekahda tilta par Wentu un scho zelu war lehtaf un weeglaht taifst; winu pataishts til preeksch kahda laika. Krohna inscheneeri jau strahda trafeeredami.

Atkal Jaunjelgawâ weens dakteris Dr. D. Knaut ar tihfu miris.

Daschi meisteri ir redakzijai to luhguschanu peenesusch, lai muhsu zeen. pagastu-waldischanahm to lectu peeminetum, ka winas, katreis, kur kahdus buhwadibus awisēs issludina un darba usnehmejus ecaizina, buhtu til labas un tai awischu sludinaschanâ drufzin klahhtaf ari peeminetu, zil leels tas usnemams darba-gabals un ap kahdu anschlaka summu tas eet, lai meisteri daudsmas sinatu nowehroht, waj tas darba-gabals wineem ir eespehjams un waj pa prahtam. Zitadi gadahs, ka pee kahda neeka darbina fabrauz meisteri ir pat is tahleenes un galâ reds, ka tas wineem nelohn; zitur atkal, reis eebaideti, ir pat pee leelahm buhwehm pee isschlichanas derigu usnehmeju nau nezil. Zerem, ka muhsu pag. waldischanas labpraht to mineto lectu sawôs eesuhthijumôs few un ziteem par labu eewehrohhs.

Kr. B. m. basnijas krogus stedelē atrada 19. April keiminapagasta G. faimneeku nomiruschu. Teiz, ka bijis pilnâ spehtâ kad us krogu abrauzis. Tur drihs nahzis til tahlu, ka kahjas nau warejuschas rumpi nest, un ustizigee draugi isnesusch un nosikuschi stedelē. Pehz kahda brihscha gahjuschi raudsilt, dohmadami, ka reibulis buhs pahrgahjis, bet par wehlu, jau bij fawu garu islaidis. — Aisgahjeju lohti noschello atraitne un behrni, ka winu apgahdneeks til ahtrâ nahwē no wineem schkirrees.

„Kaiminusch.“

No Misputes. No 3. Merz lihds 21. April ir us Misputi no teem 400 peeteikteem Turku wangneekteem pawisam 229 atsuhthiti, starp kureem 45 Arabeeschi, 6 Baschibosufi un 3 Turku ofzeeri. No teem 229 ir augschâ minetâ lailâ faslimusch 113, mirusch 18, isweselofschees un no slimnezehm atlaisti 47. Starp Turkeem ir weens 76 gadu wezs un winam schē ir lihds 2 dehla dehli, no kureem weens til 15 gadu wezs. Turki ar Arabeescheem dsihwo leelâ eenaibâ, tã ka winus weenus nemas nedrihkt lohpa laist. Turki tika preeksch schē atsuhthiti un tad atkal pehz kahdam deenahm Arabeeschi. Kad nu winu nedraudsiba nebij sinama, tad wini tika falikti wiwi weenâ kasarmē. Tē bij pat pirnâ deenâ winu nefaderiba-manama; kur til Arabeeschi kahdu Turku fastapa, tam bes schehlastibas grabba ais tschegnas. Tã tad winus us wisu wihs waijadseja schkirt; Arabeeschi tika pilsehta ohtrâ galâ, zitâ kasarmē eeruhmeti. Zitadi par winu istureschanohs newar neko suhdsetees.

Pa pilsehtu wini katru deenu staiga pa maseem pulzineem, katreis no Kreewu saldata pawaditi. Kas tahdam Turkam par fihlstu dsihwibu, to mums rahda schahds gadijums: To nakti us 9. Merz weens slims Turks, pa nakti ap pulksten 1. is slimnijas no ohtrahs tahschas zaur lohgu bij isspruzis, tad par augstu sehtu pahrkapis un kahdas 6 werstes no pilsehta Misputes-Bils meschâ aisgahjis. Wina apgehrbs wairaf nebij, kã nahtuu sekēs, apatschbifses, wina pascha silais kamsolis un farkana zepure. Pulksten 8. winu atrada pileneeki meschâ braudami us zehryu tupam. Tas leelakais brihnumus bij tas, ka winsch pehz tahdas pahrleezigas pahralschanas newis nomira, bet pehz nezil deenahm pilnigi isahrschets no slimnijas tika atlaists.

Biju dsirdejis, ka Turki fawus lihkus fehduš kapâ leekoht. Pee ta pirna Turku lihka glabaschanas nogahju, gribedams schahdu sawadu lihku glabaschanu peeredseht. Bet tas notika pawisam zitadi, kã biju zerejis; wini to paglabaja gandrihs tãpat kã mehš Deewa kantu lohpiu; wini to isnesa us zisumatsu, eelika ratelôs un aisweda us kapeem. Tur bes nekahdas zereemonijas nonehma no maifa, eelika gulus kapâ un to aisbehra. Wina apgehrbs bij sekēs, apatschbifses, krellis un farkana zepure. — No pilsehta waldes wineem tika sahrts peedahwahts, bet wini atbildeja, ka newaijagoht. Kad Turki jau sen buhs Misputi atstahjuschi, tad wehl ilgi, ilgi winu schēbuhschana daschâ fredi buhs atstahjus ruhktu peeminu. Zaur Turku nikno tihfu tika nahwē aisrauts wehl paschôs wiwru gadôs buhdams, no wiseem zeenihhts un mihtohts schejeenes diszipels Neumann k.; winu apraud jauna atraitne, kas wehl tagad lohti wahja us slimibas gultas gut — wini abi reisâ ar tihfus eesirga — un diwi mafi behrni, no kureem tas wezakais eeksch trescha gada un tas jaunakais til kahdus mehneschus skaita. Lai Deews schehligi schahwe winu ašaras!

Wehl no Misputes. Kad dsird, ka leelôs pilsehtôs schahdas tahdas wiltibas un krahpschanas noteek, tad tas gan nau nekās no jauna, jo tahdôs ir daudsi, kas no tam ween sawu maifi ehd un tur teem ir daudsi palihgu un derigu alu preeksch wilstus perefchanahm, kurâs tee war gadeem mist, bes ka taisnibai eespehjams winu tumshahs telas pahrschiddeht. Bet jo leelaks brihnumus, ka tahdas leetas ari masâ pilsehtinâ noteek, bes ka us winu pehdahm war nahkt, kur juhdschm tahlumâ apkahrtnes katra

eedfihwotaja waigs pilsehtam passhtams. Jau pehren rudeni eenahf pulstenu taifitaja Nr...s 3 Sk.....u puifchi un faka, ka griboht „labu“ pulstenu pirkt. Pulstenu taifitajz zet teem wisu sawu krahhjumu preekschâ, lai nu iswehlahs. Tee andele un andele, lihgt un lihgt; eet reisn reishm ahra un nahf atkal eekschâ, bet takichu newar salihgt un aiseet. — Pehz brihscha pulstenu taifitajz pamana, ka winam weens enkura pulstens truhst. Dohd nu tuhdat polizejai sinu un ar leelahm publehlm laimejahs wehl tohs fakert. Teel nowesti us polizeju, tur kreetni zauri mekleti — no pulstena ne smakas! Te no wineem tas weens, tas leelakais „keners“ pee pulstenu ismekleschanas, fahf jau polizeju apdraudeht, ka gan wina eedrohschinajotees newainigus zilweks kratihht. Te no nejau-fchi waktmeisteram N. eeschaujahs prahtâ, ka zepure ari peeder pee drehbehm — nem „keners“ zepurei pee sipas, zet to us augschu un rau! — zepure leekahs gruhstaka buht nekâ tai meefigi waijadsetu buht. Nu apluhko to jo tuwaku — un rau! — pulstenis gul saglaudees ais zepures ohderes. Kas nu ar „keners“ notika, to gan lastajz patz lehti sapra-tihb. — Tas bija tas! Swehtdeenu, 5. Merz, eenahf pee ta pascha pulstenu taifitaja weens jaunz zilweks un presenteere tam weenu zedeli no kahda schê kaiminôs dsihwodama pahrti-kuschu un gohdajama meldera J. kunga, kura ir rakstihht, lai pulstenu taifitajz dohd zedeles peenesejam, kusch esohht schi, meldera, mahzelihs us meldera rehkinumu labu enkura pulstenu, winsch buhschoht patz 15. Merz pilsehtâ un tad aismakfashoht. Pulstenu taifitajz neko kaunu nedohmadams, ismekle pehz jaunella patifchanas pulstenu un tam eedohd. Te peepeschu pehz kahdahm deenahm isdird, ka tai paschâ deenâ tahds patz jaunellis ar tahdu paschu zedeli no kahda tapat gohdajama ka pahrtikuscha bruhwera R. kunga, M. kaufmana drahnubohde bijis un tur wairaf ka par 20 rub. prezes panehmis, ar tahdu paschu aibildinaschanohs, ka esohht R. bruhwera palihgs. Nu fahf abi peewiltee pakaf meklett, bet kudi! ne melderis, ne bruhweris no kahdas tahdas zedeles nesin. — Bet zeresim, ka tahdas blehdibas ilgi paslehtas nepaliks. — —

— Zif daudstahrt nau awises sinojuschas par schahdeem un tahdeem nelaimigeem gadijumeem, kas fihri zaur paschu wainu, deht neruhpibas, ir gadijuschees, bet tomehr wehl zilweks newar un newar zaur zita schahdi pee atfihshanas nahht, piems nelaimes brihdis wina paschu pahrstoids. Ta par pr. pee mums schoseem bij diwi uguns-grehki, kas bij zaur neruh-pibu zehluschees. Weens iszehlahs kahdâ kuka, ohtris mal-kas stalli, abi bij zehluschees no is ugunsfura isgrabhteem pel-neem.

— 24. April mehš, Misputneeki, noswinejahm sawu „Turga“ tirgu. Laiks bij to deenu smuks, ta tad ari bij smuks tirgus andelmauem. Par labeem sirgeem makfaja ari labu naudu. Te wehl japeemin, ka kahds R. pagasta fainmeeks bij us tirgu atwedis jaunu schê wehl neredsetu prez, prohti falschus 10 rub. gabalus. Weenu bij atdewis us tirgu kahdam rehdonekam un ohtru W. Kaufmana bohde. W. kungs bij tuhlin naudu pasinis, ka ta ir falscha, ta tad ari tuhdat naudas mijejs tika zeeti sanemts. Winsch aibildinajahs, ka patz nesinoht, ka nauda nau riktiga; to esohht dabujis Grobinâ no kahda Schihda, kura esohht labibu pahrdewis. Wakar,

26. April, winsch tika aissubtihht us Grobinu un tur pilsteefai nodohts deht tahlakas ismekleschanas.

No Labrageem. Uguns par teefas-isschliheju. Tagad jau kahdi diwi gadi Labragu pagasts fuhdsahs ar sawu kungu deht sawa skohlas nama; pagasts pastahw us tam, ka namz winam peeder, kungs atkal us tam, ka winam, kungam, peeder un nem to pagastam noht. Te negaidohht to nakti us 26. Merz bij atnahzis leetas isschlihejs, prohti uguns un n-flauzijas skohlas namu lihds ar tur peederigahm blaku-ehkrahm lihds pat pamateem, wisu skohlmeistera mantu lihds aifraudams, ta ka no wisas skohlmeistera mantibas tik lohpiini ir isglahkti. Neds skohlmeisters, neds wina gaspascha bij to nakti mahjâs bijusch; wini abi bij weefibâs isbraukusch un no rihta pahrbraukdami sawâ eedfihwes weeta wehl tik kuhposchu pelnu-ischupu atrada. Skohlmeisters bij par laimi sawu mantibu us 2000 rub. affekuranzê apdrohschinajis. Pagastam nu kungu prozese deht skohlas-nama esohht schahda eemepla deht: Senakais Labragu pagasta ihpashneeks, von Dettingen, esohht to plazi preeksch skohlas-nama pagastam eerahdijis un ar pagastu abi kohpâ namu usbuhwejuschi pee pahrdohshanas tagadejam Labragu ihpashneekam, Schkehrst kungam, aismirsis to kontrakti peefihmeht un tamdeht nu tagadejs kungs gribeja namu pagastam atnemt. Bet nu zaur sawada teefnescha rohtu ne weenam ne ohtram bij par labu. — —

G. Trautmann.

Tehrpatâ Turgu deenas wakara 2 puifeni makshkeredami pieme pamanija lihli peldam, bij tas 28. Merzâ slichuschais students Helmersens, dehts no ta generala Helmersena, ko nu-pat selta amata kashu deenâ tik augsti gohdinaja.

Pee Wilandes wezahs pils 1. Mai eefahkusch rakshanas darbus, kas derehs senaku laiku atklashchanai. 100 zilweki ir peenemti par razejeem.

Behterburgas wirepolizmeisters generalis Trepows no ta schahweena tik tahlu ir atweselojees, ka jau war isbraukt. Tomehr ta lohde wehl gul meesâ; ka dird, winsch braukfchoht us Berlini, waj turenos profeseorem ne-isdohthohs, lohdi ahra dabuht. Sawu amatu winsch gan wairâ nespehs walidht un jau runa no weena sirsta Gollizina, kas wina weeta stahfchoht. — Geshlehtu ministera palihgs, sirsts Lobanow, nobrauzâ us Konstantinopeli un paliks tur par Kreewijas weeteeku. — Ar sirsta Gortschakowa weselibu eimoht magkeniht us labo puft. Ziti jau tagad daudfina, ka grafs Schuwalows reis nahfchoht wina weeta.

Behterburgâ 23. April akademikis generalis von Helmersen swineja sawus 50 deenesta gadu swehtkus. Winsch ir Tehrpatâ studeerejis un dsiti mahzihts, ihpacht dabas gudribâs, wina dibinajumi un gudrojumi ir wina wahrdu augstâ slawâ neween pa wisu Kreemu walsti, bet ari zitâs semes zehluschi. Tapehz tad ari schini wina gohda-deenâ neslaitami apfweizinataji un apfweizinaschanas raksti gan is uniwersitetehm, gan zitahm beedribahm apzeemoja augsto kungu. Mufsu kungs un Aefars bij apdahwinajis ar Aleksandra-Newski ordenu; draugi bij 2500 rubl. fametuschu preeksch Helmersen-premijas, ar ko slawenus dabas-finibu rakstus lai aplohne. Generalis Helmersens wada ari wehl weenu lectu, kas mums wiseem luteru tizigeem ir dahrgs, winsch ir presidents pee ewang. luteru palihdsibas lahdes; Behterburgas Katrinâs luteru draudses bas-

nizas rahtei wiensch ir par presidentu, ari schi draudse ir par peemiu weenu Helmersen-Skipendiju zehlf.

— Leelfirste Nikolais mahjä nahkdams to zelu no Konstantinopeles lihds Behterburgai ir 4 deenas nobrauzis.

No Behterburgas. Muhsu Kunga un Keisara brahla-meita, leelfirstene Anastassija Mikailowna 22. April ir parbruhti fadereta Meklenburg-Schwerinas leelherzogam Friedrich Franzim. Wisi Kreewijas pawalstneeki lihdsprezafees par scho sawa semestehwa nama preezigu notikumum. — Generata Todlebena weena meita ir eezelta par muhsu wifuschehligas Keisarenes kambarfreilenti.

Ddesas Kreemu basniza leeldeenas nakti breefmiga sahdsiba notikusi; kamehr biskaps leeldeenas sweizinaschanu pretim neh-mis, kahds saglis nosadstis biskapa dahrgo zepuri, kas bijusi us altara nolikta; zepure ar dahргеem almineem apsprausta, esoh 10 tuhst. rubl. dahrga bijusi.

No ahrejemehm.

No Berliness. Breesmu darbs. Sestdeen, 29. April pehz pusdeenas, Wahzu Keisars Wilhelms ar sawu meitu brauza walejös ratös zereht; te peepeschi weens jauns wihrs schahwa us winu ar rewolweri diwi schahweenus, no kureem paldeews Deewam neweens netrahpija. Keisara gegeris no buka nolehdam wehl ar ohtru kahdu kungu skrehja blehscham tuhda palak, kas wehl schahweenus laudis dohdams zereja ismuht, bet tika fanemts. Saundaris esoh weens klemperasellis Goedels jeb Lehman's no Leipzigas. Pee pirmahs isklauschinaschanas Goedels issazija, ka wiensch pats us sewi esoh schahwis, gribejis schinis gruhdös laikös, kur maissi newaroh wairs nopelniht, sawai dshiwibai dariht galu. Bet ka leekahs, buhs kahds beedris is sozialistu bara, kas wehletohs wifus dshiwes-pamatus isgahst. Da sina par scho notikumum skrehja azumirkli ka uguns zaur wifu galwas-pilsehtu. Wahzu Keisars ir tahda gohda un til firnigi mihtchts no wiseem, tillab pa wifu sawu walsti, ka ari zitahm semehm, ta ka wifu firdis ir istrauzetas un wispirms Deemu slaweja, kas atkal til schehligi ta 81 gadus weza firmgalwa dshiwibu schehligi fargajis. Keisars pats nebij nemas jatrauzehs, brauza tahlak us pili us maltiti. Wahzu Keisars ir muhsu Kungam un Keisaram ihsti ustizigs draugs, Kreewijas mihtotajs, meera aistahws. Preezafimees ari meh's par wina isglahbschanu!

Franzijas deputirtu namam weens no tautas weekneekem ir lizis preefscha weenu jaunu likumu, kas Franzija dwehsetu skaitu stipri wairoschoht. Lai nospreeschoht, ka katris Franzischu birgeris, kas us kara-deenestu eesaulis, war atrahditees, ka ir tehws no 2 behneem, lai ir swabads no aktiwa deenesta; kam 3 behni, tas lai ir swababs ari no reserwas deenesta un 4 behni lai atswabina laimigo tehwu ari no wifas militfchu buhschanas. Schis johzigs jauns preefscha likums tohp tur dauds pahrunahs; ziti griw tam wehl peelikumus doht, ka 6 behna tehvam wajagoh no tautas wehl pensiju dabuht. Weidsoht sinams wifu scho likumu metih's pee malas.

Bret lipigahm fehrgham.

(No wies-schahba daltera Dr. Dyes.)

Leela leeta ta ir, kad pee faslimschanahm, lai buhtu ari weeglas, ahtruma fauz palihga mahzitu ahrti, jo flimiba, kas

til ko sahlahs, ir weeglati dseedinama, nefa eewezojufees. Uguns leesma, kamehr masa, ir ahtral apdsehshama. Tapat ir ari leela leeta, kad wifas tahs pamahzishanas, ka ar eh-schanu isturetees, ka nowehroht flimibas zelschanohs, ka winu pasiht un ka no tahs issargatees, kad schih's mahzibas nahktu wiseem laudihm sinamas. Ahrtes darbs ir diwejad's; winam buhs flimibas dseedeht, bet ari ruhpetees, wifas nowehrt. Un to wiensch til tad war, kad laudis paschi klausa pamahzishanai. Pee flimu kohpshanas ari jasina, kas darams. Pee krupa kaites, schih's nahwigahs kaku flimibas pee behneem, nerehti reds, ka kohpeji wifu sawu zeribu us tahm eedohtahm wem-jamahm sahleh'm likdami, to tiko apsegtu behninu us rohlahm nehmuschi pa istabu skraidele un tatschu pee schih's kaites buhtu ta derigaka leeta, kad raudfitu behnu drihs sweedros dabuht un tas atkal noteek wislabak, kad to gulta leel un apsed's. Gribu te tagad pahri wahrdu's runaht, kas wif's laudihm pascheem ir jaewehro, lai no lipigahm kaitehm issargahs. Jo lipigo fehrghu, ka gara kahfala, mafalu, fcharlaka, krupa u. z. leela isplatischanahs un nahwiga plohshichanahs pa leelai datai zelahs zaur lauschu paschu wainu. Tagad ahrtu sinatnibai jau ir isdewe'es, ar wairojamahm glahshem faredseht un nowehroht, kas tahs miasmas jeb lipigee newefelibas twaiki ihsti ir un ka tahs flimibas no wineem zelahs; tapat ir ari sahles sinamas, kas schohs lipigohs twaikus spehj isdeldeht (florkalkis, flor-uhdens, sehwehskahbs kinihn, sehwehskahbums, karbol'skahbums u. z.) Dohs lipigohs twaikus isschir diwejadus: wetabilifkus (no augeem) un animalifkus (no dshiwneekem.) 1) Par augu mi'afmahm jeb lipigeeem twaikeem fauz tahs daschadu pelejumu sehnites, kas jau zaur sawu nejauku smaku dohdahs manamas; wifas atrohdaht pee wiseem fatruhdoscheem augeem. Da nejauka smaka pati ir skahdiga un gistiga un pee zilweka meefas eefschahdahm un plehwehm peetapdama rada tur flimibas; schee pa gaisu klistofchee sehnischu twaiki ir tee, zaur kureem dauds dauds lipigas fehrghas zelahs un isplatahs. Tahs no ahrenes pee muhsu meefas plehwehm peeteekofshas miasmas nespehtu gan tuhda leelu flimibu isperinaht, ja wifas neat-rastu tur jau gatawus perektus, gatawas dohb'es, kur war spehzig'i tuhda augt. Tapehz kad mums par to jagahda, ka tahdas twaiku sehnites nedabuhn sahkt eesuhnotees, bet tohp ahtruma isdeldetas. Zaur desufizeereschanu tahs sehklitas un tee twaiki tohp sapohsiti. Schih's gistigahs pelejumu sehnites ir sintskahrtigas pehz tam, no kam tahs zelahs un kahda weeta, pee kahda gaisa un kahda gada-laika; katra rada un isplata sawu ihpascho lipigo fehrghu. Tapehz ka tahs miasmas wis-pirms metahs us muhsu eefschplehwehm, mut'e un rikle, ta-pehz ir wajadsigs, flimneeku istabas par gaisa skaidroschann gahdaht, lai tahs nepeelafahs ar tahdahm sehnischu wirknehm un newefelibas pilneem twaikeem. Jo zitadi tee flimee tohp arweenu wairak no teem pahnemti un gruhlaki flimi un wif'i ziti, kas tais paschäs istabas mahjo, tohp ari sagatawoti preefsch fehrghas sehflu usnemshanas. Tapehz kad beescha lusteschana ir ta pirma leeta. Jau istabu karstums ween flimajee'm drudfi dara karstaku un weizina sehnischu peewairoschanohs pa meefas plehwehm. Kur nau wentilatoru, tur wajaga lohgu il pa laizinaam attaisht; lai nerohdahs zauriwelofsch gais's, wajaga deki jeb palagu ta aisklah't preefscha, ka eefschä pluhstofshais gais's war til us augfchu kahpt. Zaur wentileereschanu tee

flimibas perekti tohp isflibdinati. Gan tahs twaizigahs miasmas ir weeglinas un zetahs weegli augstu, tomehr jo semaki tee dshwofki, jo ahtraf wifs ar winahm peepildahs un tapat atkal jo semaku pee semes tee dshwofki atrohдахs, jo wairaf tur ta nelaba gaisa. Dhtra un trescha tahschâ tahs flimibu miasmas nekad til spehzigas nau, ka apafschahschâ.

Tahs pa gaisu flihsstochas miasmas drihs usmetahs us azu plaktinu plehwehm un rada ta to ta faukto Egiptes azu kaiti. Laudis mehds fazisht, ka nebuhs tahdeem flimneekeem winu flimajâs azis raudstices. Ta flatischanahs nau ta flahdiga, bet wifs tas istabas gais is pilns to sehnischu twaiku. Kas is flimajahm azihm zehlschahs un drihs pahrschahs us zitahm azihm. Schihs sehnites ari eedwascho, ta tahs nahf mutê, rihklê, nahfis, plauschâs; tahs peemetahs us augoneem un pumpumeem. No mutes winas tohp norihtas dshlaf un nahf wehdera un sarnâs, ari ar ehdeeneem tahs noet dibenâ. Kur kahdâ istabâ gul flimneeki ar lipigahm flimibahm, tur zaur eedwaschofchanu un ehfchanu un dserfchanu tahs miasmas dabuhn cetift ari zitôs. Tapehz tad ir deriga leeta, kad tee, kam tahdâs gruhtu flimneeku (fcharlaku, tihju, bafu, koleera) istabâs jastahw, pa laikam jeb no istabas ifeedami muti isflalo ar floruhdeni. Kas ar tahdahm peesipuschahm kaitehm eeguluschi teem nebuhs nekad ehdeenu doht, kas jau flimu istabâ stahwejis, jo tas ir flimibas twaiku peenehmees un to norijoht flimiba paleef niknaka. Waijaga ehdeenu zitur tureht un til tad eenest, kad to grib sneegt. Kad zilweki wairaf zeesch un apflimst zaur teem newefelibas pilneem twaikeem ne ka zaur tahm pelejumu sehnitehm paschahm, tad tas nahf no tam, ka schihs sehnites til weegli ne-eeeteef taisni muhsu organisma eefschâ. Sapelejuschu uhdeni neweens nenem mutê, jo tas ohsch un smeke nejauki. Ari dseramo uhdeni nenem, kad tas ir nekaidribu un wirzas pilns. Bet ar to uhdeni, fo pee ehdeeneem peeleef, mehds gan labu teefu miasmu waram eenemt, jo tur tahs eefsch tahm daschadahm garfchahm paleef nepamanitas. Alas rohloht ir us tam jastatahs, ka winas lai nau mehflenizu un zitu netihru weetu tuwumâ. Kad nekaidras weetas waj kambarus grib desinfizeereht, tad waijaga nemt 3 lihds 6 mahrzinas dselswitriola un to eefsch spanna uhdens uskaufsch un islaistih; jeb ari florkalki $\frac{1}{2}$ lihds 1 mahrzina un tee fehnu twaiki buhs pahrawareti. 2) Pee tahm animalischahm (dshwneeku) miasmahm flaita tahs wifos stahwofchâs uhdens atrohdamahs masahs dshwibinas, tohs infusorischus, fo pa datai jau ar pliku azi fareds, bet wislabaf zaur wairojamo glahsi. Kas wafaras laikâ nemahs ar glahsi isluhloht weenu uhdens pileenu no stahwofcha dihka, pelkes jeb leetus muzas uhdena, tam redsoht wifas tahs ehmotas dshwibas, kas tur tschumeht tschum, negribesees wis tahdu uhdeni mutê nemt. Ari tas ta fauktais medus leetus un ruhsu sortes, kas pee flita mikla gaisa us fruhmeem un lapahm un augteem rohдахs, ir masi kufonischu un lapu uteles un ir flahdigas un tohp pee miasmahm flaititas. Tahdas leetas ee-ehdoht dabuhn wehdera graises, wehmeenu, zauri-eefchanu, kolerinu. Laba leeta buhtu, kad fshlmeisteri faweem fshleneem rahditu zaur wairojamo glahsi schahdas animaliskas miasmas, tad sinatu pehzdeenâs zil daschu leetu ahtraf mutê nenemt, pirms to ir tihrijuschu. Ta waijadsetu ari dahrsu auglus papreefsch masgah, apstahwejuschus wifadi nolohbiht, gurkus, fo par falateem grib doht, stipra fahls uhdeni nomas-

gah, jo zitadi war weegli afinszaurreehana rastees. Brihscham notura tohs auglus par teem wainigajeem un tomehr bij til tee misas nekaidrumi tee wainige. Kad kahds tahdus nekaidrus dahsa auglus ehdis un mana wehdera fahpes un fliktu firdi, tad winsch tahs mahgâ nahfuschas miasmas lai pahrawar pahri ehdamas karotes no konjaka waj ruma nemdams jeb puskaroti flor-uhdena ar flaidru uhdeni fajauktu. Ari sehwekschahs kinihns ir pee tam par derigu atrasts. Pee lohti stipras afins zaurreehanas ir florkalkis eefschâ dohts un dselswitriols par listereem arweenu lohti derigas fahles bijis. Tee, kam preefsch dserfchanas un ehdeeneem janem stahwofsch uhdens, war to stipri flaidroht zaur ohgu pulweri, bet wislabaf zaur antrazit-pulweri. — Tahs miasmas ir ari wiseem mahju lohpeem schahdigas. Kats sin, ka sirgi un lohpi paleef flimi, kad teem sapelejuschu seenu waj salmus dohd; tapat ari zaur to, kad teem nau zita dshreena ka no pelzehm un wirzas pilnahm bedrehm. No tam zetahs un isplatahs farkana flimiba, mutes pu-ums, kalla kaitê, leefas kaitê u. z. Ari lohpeem, kas zaur tahdahm newefeligahm miasmahm apflimuschi, jadohd tahs paschas pretfahles ka zilwekeem (ihpaschi dselswitrioli ar 45 datahm uhdens.) To kats tagad sin, ka tahs miasmas war no istabahm isdshiht, zaur pretfahlehm (floru, kinihnu, dselswitriolu u. z.), redsi, tapat tahs zilweka meefâ eemtuschahs miasmas ir zaur sawahm pretfahlehm jaisdshen. Kad kas kahdu gisti norijis, tad stregees pretfahles nemt, kas gists waru lausch, un nedohfees wis ar to meerâ, kauschahdas parasstas wehderasahles eenemoht. — Kad kam buhs flabarga, adata waj lohde meefâ eekluusi, tad winsch to raudsihs wispirms ahra dabuht, pirms fahf wainu dseedeht, — tapehz tad nu to paschu lai nedaritu ari pret miasmahm, kas meefâ eekluuschas? Ari tahs ir wispirms jaranga isdeldeht, pirms tahlaku dseedeschanu fahf. Schihs newefeligo twaiku sehrgas aplauj katre gadu leelu pulku dshwibu. Tureju tapehz par waijadfigu, ar laudihm scho leetu pahrrunah.

Seedonis.

Schibeht schibe wifas malas,

Sahle salo, pukes seed! —

Spohschi gehrbta wifa daba,

Putnu bari meschâs dseed. —

Wifas malas lihgtin lihgo,

Ragstigala pohga sald,

Dseguse ar fauz un kuko:

Preeki wifâs malâs wald! —

Kam tahs lustes, kam tee preeki,

Kam ta leijas, — meschi swan? — —

„Seedons Placht!“ — tam frohnus pinam,

Tam tahs dseefmas tahsu stan! —

Seedu mehnefs! esi sweizams!

Nahz, appuschko mihligi

Muhsu dahrsus, plawas, druwu,

Behz dohd auglus bagati! —

Zelgawāš Patw. furlmehmu- flohlas direkzija

dara sinamu, ka augšchā minētā flohla jaunus floh-
lenus usnemis svehtdeen, 6. August 1878.
Tadehl tee, kas furlmehmus behrnis ichai flohla
quid doht, lai to peemelde wiswehlact lishd 25.
Juni f. g. pee mahz. N. Schulz f. Zelgawā jeb
pee mahz. Woltrecht f. Matischos (St. Matthia
pr. Wolmar). Unemameem behneem waijag buht
7-12 gadus wezem; var gadu jamafta 100 rub.
f. flohlas- nu uftureschanas-naudas; flohlas-lais
ir wismasal 6 gadi; pee peemelbeschanas janodohd
ta behrna krusichanas un batu-fihme un daktera
leeziba par behrna wefshu; it ihpafchi par plau-
schahu. Staidrakas un plajshakas sinas par scho flohlu
atrobhahs ichahs flohlas likums, ko pee mahzitaja
Schulz f. jeb minetaja furlmehmu-flohla war da-
buht.

Tai patfcha flohla schogad furlmehmohs floh-
las-behrnis pahrlaufinahs, ohtdeen,
30. Mai, pulkst. 3. pehz pnsd. Uf scho
ekhamu teel wiff lapiugi eschuhgti, kam patihl re-
dseht, kahdus anglus furlmehmu mahzichana nesufi.
Tad wehl teel sinams darhts, ka jichini furl-
mehmu-flohla flohlas-behrnis atlaidihš uf wafaras
walas nedelachm zetordeen, 22. Juni 1878.
Flohla atfal jasanahl svehtdeen, 6. August
1878. 3

Zelgawā, 6. Mai 1878.

Zelgawāš Patw. furlmehmu- flohlas direkzija.

Meschoines pagasta-waldischana usajina zaur
scho amatneekus, kuri gribeitu weemu swana-cerikti
uf Meschoines Daidiwahrdnu kapeem uinentees tai-
sicht, 7. Juni f. g., kura deenā ias darbs tiks ma-
salkohlichana isdohts, pee tahs atnahkt. Nofajiu-
jumus, kahda wihse jchi cerikre buhs isbarana, wa-
rehs torga deenā pee minetahs pag. waldischanas
babuht eestahst. 3

Meschoines pag. waldischana, 4. Mai 1878.
(Nr. 202.) Pag. wez.: Freimant.
Scrihw.: C. Stahl.

No krohna Greenwaldes pagasta-teeftas (Kr. Grün-
walde Gem. Ger.) Bauftas aprinaki teel wiff tee us-
ajinati, kam buhtu kahdas parahdu-prafichanas no
schini pawajari nominirfcha, pee jchi pagasta peede-
riga puifcha Schihmana Jana, lishd schini teeta
iflittajam isfehghichanas-terminam, 20. Juli fch. g.
sheit sawas parahdu-prafichanas usdoht, jo wehlat
wiau usdohschanas netiks wair ewehrotas; tapat
ari tee, kas min. Schihmaniu parahda palikufchi,
lishd wirsmin. isfehghichanas-terminam sheit pee-
dohrees, jo wehlat tee tiks likumigi strahpeti. 3

Sahlitē, 4. Mai 1878.
(Nr. 143.) Beefehdeitafs: S. Bergmann.
(S. W.) Nafstu-wed.: M. Baumann.

Ekengrahwes pagasta-waldbiba (Jawtelgawas ap-
rinki) 29. Mai 1878. g. isdohs majakohlichana ta
if keegeleem jaunbuhwejama Ekengrahwes flohlas-
nana buhwes-darbu un talab usajina tohs amat-
neekus, kas wehletohs jcho buhwi usnent, minetaja
deenā, pulkst. 8. no rihta, pee schihs pag.-waldbibas
meldetees un jawus leezibas-rastfus usrahdiht.

Turklacht teel peeminehts, ka teem johlitajem,
kuru manta pehz pag.-waldbibas nolemschanas ne-
isdohs deegjan drohshibas, waijadfehš celikt 600
rublus f. jaloga. Buhwes-anschlafs buhs no 21.
Mai pag.-waldbibas kanzeleja eestatams. 2

Ekengrahwē, 3. Mai 1878.
(Nr. 152.) Pag. wez.: J. Pluhme.
Scrihw.: A. Tren.

Jaunas

taukas filkes

no wifada leeluma pahrdohd par lehtato zemu

S. Hensteris,

2 Zelgawā, leelaja eelā, pee „Mielna garša“.

No zensures atwehlehts. Rihgā, 7. Mai 1878.

Wifās grahmata-bohdēs dabujama:

Selta mahjas-grahmata

sinatnibas magazine

eefsch trim nodatam, ar 1102 padohmeem:

Mahju-faimueezibas nodata ar 370 padohmeem, Semkohypibas
nodata ar 282 padohmeem, Ahrestibas nodata ar
450 padohmeem.

Makfa eefeeta 1 rubli.

Wiffi tee, kureem kahda likumiga pretirunafchana
buhtu, ka tee pee Slampes pagasta peederigi laulati
landis kriich un Trihne Kutfte, pajchi bef behrneem
buhdant, wiau weenigahs metas dehtu Juri Sa-
kolowsky (Wila Satolowsky un wina laulatas drau-
dienes Lihbas dehtu) par behrnu peenem (adoptere), teel
zaur scho usajinati, jawu pretirunafchamu wehlatais
lishd 19. Juni 1878. g. sheit usdoht, jo wehlat ne-
weenis wair netiks klauhstis. 3

To lai leel wehri!
Slampes pag.-teeftā, 27. April 1878.
(Nr. 109.) Beefehhd.: W. Baufkeneek.
Pag. t. str.: J. Guthmann.

No Schlibes pagasta-teeftas teel sinams darhts,
ka 14. Mai f. g., pulkstēn 2. pehz pnsd., pee Ven-
dfores krohgus daschās wihreeschu drahnas, ka art
1 kapis un lahde uf wairakohlichamun tiks pah-
dohht.

Strautinās, 4. Mai 1878.
(Nr. 33.) (S. W.) Beefehhd.: G. Schumann.

Apafschā-parafstijuschais peedahma-
jahs zeen. publikai preefch wifseem
pee wina amata peederigeem darbeem.

Itfehghu-kateju-meisters:

Johann Krumkahn,

Zelgawā, katohu-eelā № 13, Martusflohna namā.
Turpat war ari 2 waj 3 mahzelli meldeetes.

Skohlas-behrni

teel kofie un kohretel nenti un labā uskatiifchana tu-
reti no madamas E. Newis, paleijas-eelā № 41B,
netahl no iheljzela-ftajiones.

Rihgā, preefchpilfehtā

uf Aleksander-eelu, muhra-namā № 1,

ir tagad pahzrehlis jawu pahrdohschamun no wifa-
deem pulsteneem par mehreneem zeneem, ka aridhan
pulkstenu-fataifschamun, pehz katra wehleschanahs,
ar ushtizibas-apleezinafchamun —

Joh. G. Kunds,
pulkstenu-meisters.

van Dyk Riga Superboazhar V. van Dyk
Riga, smilskweelā, Packard Claytona
lokomobiles un
tukam. mafchine s
Packarda
superfossati

augstgrahdigi un mafafgrahdigi, ar pefoblita
labuma argalnoofchamun, tā tā ari kalfi-mehfili
un wifodas lau-faimueezibas mafchines un ritiri.

Leelas

jaunas filkes

pahrdohd lehti

2

Riccop un beedris,

Zelgawā, leelaja eelā, pretin Latweeschu basnijai.

F. W. Grahmana, Rihgā.

Nikolai-eelā blakam strehlineeku-dahrsam,
krahjumš un istahdischana

semkohypju maschinu un cerohfchu

wifadu sortu.

superfossatu un mafchinu-ellu.

Tupat no janna dabuja

frischas filkes

un pahrdohd par lehtato zemu

2

R. Heilsbergis,

Zelgawā, pee tirgus-plafcha, blatus apteekim.

Wifās sortes

keegelu un dakstinu

ir par fabriku-zenahm dabumani piakt Zelgawā,
upes-eelā № 4, aif bruhwera Herrmutha. 2

Wifās grahmata-bohdēs dabumams:

Ahbolu=dahrsneekš,

jeb

Pilniga pamahzichana

wifadus augligus dahrsa-kohhtis andfinaht un kohpt.
Saraktita no

Jahna Ehrmanua Rihgra.

Makfa 40 kap.

Drukahš pee J. W. Steffenhagen un dehta.

(Te flacht peelikums: Wasnizas un flohlas sinas.)

Basnizas un fkohtlas sinas.

Weens Kungs, weena křiřtība, weena tizība.

Mahditajs: Sinas. Par Augšsēmes Latweefchu-katoekem. Jauna grahmata. Preefch Zelj. Latw. kurlm.-fkohtlas. Dahwanas. Zeljawas latw. pilsehta draudse. Wifiones lapa.

Sinas.

Kursēmes bihbeku beedriba tais pirmōs 5 mehneschōs, kamehr nu atkal Latweefchu bihbeles ir dabunamas, ir wairak kà 1200 eksemplaru laudis islaidusi.

Leepajas basnizā tika weena jauna, 18 gadus weza Schidene křiřtita.

Wilandes gimnastjai ir leeklungš von Stryl-Morsel weenu semesplazi no 4 puhruweetahm, kas pee gimnastijas grantes peefneedsahs klah, dahwinajis par spehplazi; kà pilsehta gruntsgabals schis plazis esoh, no 4 tuhst. rubl. wehrtibas.

No Binu semes raksta, ka tur netahlu no Sibas pilsehta bijuschi uskrihduschi 2 Mormonu apustuti, weens Sweedris un weens Dahnis un fahkuschi laudis usmufnaht, ka scho tiziba ir ta swehtaka un ka katram wihreescham, kas grib debes walstibu mantoh, janemahs wispirms pulka seewas un jaturahs pee Mormonu beedribas. Esoh ari kahdi 11 meldejuschees, Mormoni par usnemshanas-sihmi bahsuschi jaunohs beedrus upes ahlingi. Bet waj nu ledainais uhdens drufzin atdissinajis jauno beedru dedsibu, jeb waj prahtinsch pats nahzis mahjās, jo no scheem pascheem 11 jaunajem Mormoneem leelais pulks drihs jau wairs negribejis nelo wairs dsirdeht no Mormonu tizibas. Tagad kaunotees, kad teem pahmet to ne-apdohmibu, ka tik weegli bijuschi no fawas ewang. tizibas atwilami.

Leipzigas pilsehta 13. un 14. April tureenes wahzu kurlmehmo fkohtla swineja fawus 100 gadu swehtkus un turklast peeminas-deenu nelatika Samuel Heinickam, kas ir tas uswedinatajs bijis us to mahzibas zelu, par kahdu tagad kurlmehmo mahzibu wada, ta ka zaur wina zela rahdischanu tuhstoschi kurlmehmu ir warejuschi pee gaismas nahkt un zilweku draudsei buht par derigeem lohzeekem. Heinicka kurlmehmo fkohtla bij ta, kas atschlihras no teem zekeem, kahdus Franzijas fkohtlas tureja par faweem. Franzija gahja us tam, rakstu un sihmju waloda kurlmehmus mahzih. Heinicke usnehma to zelu, kur mahza tohnu- jeb balsu-walodu un schi ir tagad wisur to wirsrohku paturejuschi. 14. April bij 100 gadi aistejuschi, kamehr Heinicke Wahzsemē to pirmo kurlmehmo fkohtlu Leipzigā zehla. Us swehtkeem bij ari wisi ziti kurlmehmo fkohtlotaji is Wahzsemes usluhgti; bij ari labš pulzinsch fanahkuschi. Zau 13. April wakara leelaja fkohtlasahle tureja pirmo swehtku runu par Heinicke muhscha gahjumu, ka winsch zaur dauds puhlineem pee tam nahzis, preefch nahagu kurlmehmeem weenu fkohtlas weetinu eerikteht. Schim

gohda wihram ir tagad nodohmahts, weenu peeminas-sihmi Leipzigā zelt; Frantschi fawam kurlmehmu pirmajam apgahdneekam Abbé de l'Epée ir fen weenu peeminas-akmini zehluschi, bet Wahzsemē neweens wairs nesu no Heinicke ne wina kapaweetinu. Tagad nu grib scho parahdu lihdsinaht. 2 profesori lihds ar skulptur-skunsts meisteri Güller no Schweinfurtas, kas pats ir kurlmehms, ir jau wisus tohs modulus preefch skaitas peeminas-sihmes fagatawojuschi. Behz pirmahs swehtku runas nahza ohtra, kas ihsti dsiki klaustajus aigrahba, jo wina tureja weens kurlmehms un runaja gaischā un faprohtamā balsu waloda. Tē wareja redsch, zif tahlu mahziba tahdu nabaga zilweka behrnu speh west. Ari tai ohtrā deenā 14. April starp teem swehtku runatajeem bij atkal 2 fkohtlotaji, kas paschi kurlmehmi un tomehr tagad kà teizami fkohtlotaji mahza Leipzigas fkohtlā zitus kurlmehmus; daudseem afaras bira par waigeem, dsirdoh, kà schee kurlmehme runataji ar pateizibu peemineja Heinicka pirmohs puhliuus, kà wini Deewam no sirds pateiza par schis leetas wadischanu un tapat pateizibu issazija wiseem, kas scho leetu turu un tahlu us fawahm sirdihm nefuschi un nef.

Weidsoh ari weens no kurlmehmeem fkohtlasbehrneem pascheem ar diktu un skanu balsu notureja firnigu deewpeeluhgshanu.

Wihne Sato zetortdeen atkal kà katru gad Austrijas Keisars un Keisarene masgaja 12 firmgalweem un 12 firmgalwehm tahs kahjas. Tas wezakais no nabageem bij 93 gadus weza seewa, ari tee ziti nebij dauds jaunaki, tas jaunakais starp teem 24 bij wihrs no 87 gadi.

No Jerusalemes. Ewang. biskaps Gobats atrastjis weenu grahmatu schurp, kurā par ewangeliuma zelu Kananas semē runadams ar pateizibu Deewa preefchā peemin, kas wifs tais 30 gadōs, kamehr winsch tur ir, zaur Deewa schehlastibu warejis notikt. 31 gadu atpakal pa wisu Kananas semi nebij wehl neweenas paschas křiřtigas fkohtlas. Gobats eefahka pirmo fkohtlu ar 9 behrneem Nowemberi 1847. g. un tagad ir par Judeju, Galileju un Samariju 37 luteru fkohtlas un tik pat dauds katolu un greeku-ortodokfas fkohtlas. Toreis bij tik 1 pati luteru tiziga dwehsele pa wisu semi un tagad tur ir 12 luteru draudses ar 1200 draudses-lohzeekem, kas apleezina, ka wini Deewa swehtu wahrdū eeskata par weenigu zelu mahzibā un dsihwoshanā. — Kananas lauschu dsihwi usluhkojoh ja-faka, ka ar to tagad eet deewsgan behdigi. Isgahjuschā seemā mums bij lohti mas leetus, ihpaschi Judejā un wiapus Zardanas upes, ta ka lauku augtu bij mas un kweesch lohti dahrgi, un tahs smagahs nodohshanas ir to pehdigo grafi no laudihm isspeesch, ta ka daudseem flaidri bads klah. Turktizigeem neeet nemas labak; wisi wina darba spehjueeki us to breešmigako

wihfi tila Kreewu-Turku karā aisdihiti. Wiß tas notika ká jau pehz Turku wihfes. Wißpirms atswabinaja no deenesta wifus tohs, kas 1200 frankus ismaksaja; bet pehz nezil nedefahm safauza ohtrā lahgā un til tohs pameta mahjá, kas ar leelem naudas kufuleem isdabuja atestates, ka ir preeksch kara-deenesta nederigi; beidsot nahza komifari un dsina ari wifus nespehjneekus prohjam; retais pamuka un blandahs pa alahm un kálnajeem. Ar naudu war pee Turku teefahm wifu isdarihiti, tā ar naudu daschi rekruti wareja it weegli is kasarmehm isbehgt, wini gan nu bij swabadi, bet winu nabaga peederigeedabuja dubult zeest. Schandari nehma tohs kirdiht un mohzihiti un daußiht, lai usdohd, kur winu apgahdneeki paslehpufchees; parahda deweji, kas naudu wihreem preeksch atswabinaschanahs leenejuschi, nereti tee komifari paschi, nahk un islaupa nabadsineem ir pat pehdigo, tā ka pohstis wifur redsams. Katru mehnesi nem no jauna, kur wehl kahdu rekrutu atrohd. Pa pahreem safeetus tohs dsen us karalaukeem prohjam. Wiß tee nostahstijumi, ka Turktizigees paschi ar leelu dedßibu karā eet, ir skaidras pasafas.

Par Augschsemes Latweeschu-katoleem.

Kad ari schē Augschsemē daschi Latweeschu-katoli mehdi Latweeschu Awises lasiht, tad gribetu teem zaur scho lapu kahdu leetu preekschā zelt, kura ká man rahdahs no leela swara buhtu, it ihpaschi preeksch schahs pufes Latweeschu-katoleem, kas dsihwo Zlukstes aprinki un gar Daugawas malu Witefstas gubernā, kohpā warbuht kahdas 50 tuhstoschas dwehseles. Wißi schē gan sauzahs par Latweescheem un runa Latweeschu walodu, bet netizu wis, ka tee Latweeschi, kas dsihwo ap Schenbergi, Bausku, Jelgawu un Dohbeli, ar scheem Latweescheem zil nezil waretu farumatees. Ja nebuhtu kas scho winu walodu dsirdejis, tam gribetu tē tahdā walodā un zil eespehjams ari ortografijā, no kahdas katolu grahmataas, kas 1860. gadā Lehrpatā pee Raakmana kunga drukata, kahdus gabalus usrakstihiti. Tur skan tā:

„Tizeigi lautieni!

Dauds gudru wiejru un doktoru jeme godot itim pādiejim godim nu ko tis nutiejk kad wiß dsimums kauschu us wiffa pasaula palika dauds sloboks un nawafaloks nekaj bieja zikfortiejgi kauds, tis ir miufu waz wazu Tāwi? Reschi kur warim togan atraß kauds kotri lela wazuma ir dadstiejwojuschi, a sinim gon labi kad sienioß zitajd bieja, un kad mosdē mira jaunu kauschu zikfortiejgūs laikūs un kad wiffi wafaloki priziejgoki, lajmiejgoki bieja nekaj tagad.

Tod gudri wiejri, doktori un aksti Basnizkungi aßwina godoja lodiel tagan wiß dsimums kauschu nawa tajds stiwris un waffols kaj sienioß, un atroda ar telu priku kad wiffa wajuia tikwin tiej ir, ka tagadieji lautieni kaj mosi taj felt, kaj jauni taj wazi ifoka brandwini dsiert, a sienieji ab (no) brandwini nilo nasnawa ajsto (tapehz) kad briuschu pawiffam nabieja.

Brandwins timus (tanis) pādiejūs godūs un wiffom zieltiem winbalsiejgi un taisniejgi ir porfaulks por jindini smiertis (nahwes) aba (jeb) par walna dsierini kotris mums

dawad us nutrotiejshonis (pasaudeßhanas) wiefielejbis un paeßinojshonis dauds godu miufu lajzijejas dsiejwis.

Barni miki! Wajroß ne kaj trejs tiukstuschi doktora iksch wiffom molom stamis (semes) foka: kad nu brandwinia dauds zielos naitstetshojamu (ne-isdsedejamu) flimiejbu, kad brandwins dadstionoi un majtoj mums plauschlis, olnis, liffu (leesu) aschni un sornas, atjam mums spāku da (pee) dorba un wad mums ik dinis lelōkā nelajmi ajsto kad jō wajroß mes winia dsieram, jō wajroß mums gribis winia raudstiejt.

Nasokot „kad nabius briuschu tulajk meß nadsierßim;“ ajsto kolejt bius miufu wadars por briusi, tod kotsch (kad ari) miufu molā nobius briuschu tureis daboffit brandwini nu zitom molom schidi woj igauni atwiesß jums. Un diel to Barni miki, kaj foka wins gudrajs Mdziejtojs, wajag pirmoß isjaukt briuschi wadarā sawā un tulajk gon kungim pa mujschom bius joßßjaußs briuschus, ajsto kad brandwini nikas wajrs nagribiejs pierft.

Bet oß, barni mili, oß, kad tikwin nawa fajaukts ar brandwini, tod (tas) nedadsinoi mums ni plauschku ni oknu ni sornu ni aschnia tai kaj brandwins un ziti nu schpirta dsiejti dsierini, bet oß mums til win silda missu (meesu) padruskaj. Dielto (tapehz) tad us wiefielejbis ir zilwakam kad isdsier kotsch kajda pufgartschā tiejra oß. Kad isdsar zilwāks kajdu kwartieni sildiejta ola ar mosu kiumufu (kumofu) sira, tad winsch gondreisch war zihst bes sutroka (broklastes) da pascham diniejshku lajkam.

Sorgities Barni nu wiejna! Aßto kad por mosu nau-dieni tiera wiejna na daboffit. A (bet) jiußim (juhß) schidi waj krudßiniki tō schē pijauß ar brandwini, un par wiejnu pordut.

Tis wiß ku tie fokam ir tajsniejgi, ejstin tajsniejgi nuraktiejts, ajsto kad moziejti wiejri itus wordus natikwin ir paraktiejshchi bet wiel Basnizā pißwierejuschi pred Diwu kad taj ir.“

Schahdā samaisitā walodā un ortografijā, kas wairaf pehz Pohlu walodas un ortografijas lohzita un tapehz ari ar Latinu bohßstabeem drukata, ir scho Latweeschu-katolu dsießmulhgschanas- un daschas masas pamahzishanas grahmatinas farakstitas. Preeksch zitahm gudribahm nau schini walodā nekahdu grahmatu. Tapehz, kas gribetu dsitakas sinatribas smeltees, tam jamahzahs Pohlu waloda. Bet kad tas warbuht til 50. dalai ir eespehjams, tad paleek tee ziti bes kahdas dsitakas mahzibas, kaut gan buhtu dascham deewßgan labas garadahwanas, bet kad truhßt palihgu pee tam, tad wajag tahdu dahrgu mantu atstahit nowahrtā.

Turpreti mußu Latweeschu ir schini leetā paldeews Deewam jau labi ween apgahdati, teem ir jau labs krahjums daschadu gudribas grahmatu, un ja kas tik neslinko, tas jau war zaur tahm labi ween ar daschadahm sinatribahm eepasihlees un sawas garadahwanas attihstihiti.

Tapehz to eewehrodams dohmaju par mußu kaiminu Latweeschu-katoleem tā: Waj newaretu ari schē saweem behreem mußu druku un walodu atwehleht mahzitees, raksti jeb waloda jau newar tijibai ko skahdeht. Schenberges, Behrsumuischas un

wehl dauds zītās draudšs ir jau no sen laikeem wīnu katoliskās dseefmu- un luhgschanas-grahmatas muhsu drukā un skaidrā Latweeschu walodā atrohdamas, bes ka buhtu zaur to eefsch tizibas-leetahm jaukti jeb pahrgrohsiti. Kā es zereju, tad buhtu scheem kautineem, kas ne Bohlu ne Leifchu walodu nesaproht, tahda skaidrakas walodas un ortografijas peenemšana par leelu swehtibu un no leela swara, jo zaur to tiktu pee leelaka grahmatu krahjuma un waretu dauds wairal ko lasiht, mahzi- tees un sinah. Un sawus behrnus, ko lihds schim katolu skohltruhskuma dehl tik pee kahdas bahbinas, jeb ka to mehds faukt „direktorlas“ ar pahtareem no rihta lihds wakaram puhle, jeb gluschi nemahzitus astahj, pee Latweeschu lut. skohlahm peebe- droht, tizibas-leetās sinams buhtu tahdeem pee sawa preestera janahl, tahdā pat wihsē, ka tas jau no seneem laikeem pilsehtu skohlās noteek. Waj tas nebuhtu behrneem ka ari wezakeem, kas nespehj sawus behrnus tahlakās skohlās laist un kureem sawu skohltruhskuma wehl nau, par leelu labumu?

Schini apgabala netruhsiti ari tahdu pagastu, pee kura ka- tolu un luteru fainneeki peeder. Kura partija lai nu skohltruhskuma taira? Kahdu skohltruhskuma lai melle katoli jeb luteri? Kahdā wa- lodā lai mahza? Un tomehr schirtees ir tiksab weenai ka ari ohtraf pusei gruhta leeta, jo mas pagastis nespehj diwi skohltruhskuma zelt jeb ustureht.

Par scho leetu esmu kahdu reis ar weenu kat. preesteri sa- runajees, bet, ka man rahdijahs, tam tahds padohms nebij ihsti pa prahtam. Wiasch stahstija par saweem draudses-lohzeekteem, ka par tahdeem, kas pee gara attihstichanas un gaischakas mah- zibas gluschi nederigi buhtu un tahds leels puhlisch tik mas ween auglus atnestoh. Kad ari tahda Latweeschu waloda, kahdu wina runa, nebuhtu ihsti riktiga, tad tomehr tee Latwīnu bohstabi efoht gauscham derigi, tapehz ka tee radu ar Kreewu bohstabeem un ja weenam jeb ohtram draudses-lohzeeklim gadi- tohs us Kreewusemi aiseet un tur us dshwi apmestees, tad tee Latwīnu bohstabi tam dauds wairal deretu nekā Latweeschu. Tahs bij wina dohmas. Bet ka man rahdahs, tad nebuhtu gan wehrtes dehl weena jeb ohtra aiseefchanas us Kreewusemi wiseem ziteem 50 tuhstoscheem tahdu samaisitu un no wisahm malahm fanabagotu walodu, kura nekahdas gudribas grahma- tas ne-atrohdahs, galwā kalt jeb to wehl aistahweht. Gan jau buhs zita waina, kadehl scho leetu negrib peenemt. Paschi draudses-lohzeekli, kuri dauds mas muhsu druku eemahzjuschees, labpraht lasa muhsu grahmatas un pehrk itgadus muhsu ka- lenderus. Tapehz zereju, ka scheem katoleem buhtu tihri weegla leeta, smalkaku un riktigaku walodu peenemt, kad ne zitur, tad bahnizā un skohlā. Schenberges katoli teem waretu ar sawahm Latweeschu grahmatahm palihgā nahkt un tapehz nebuhtu ne- kahda gruhta leeta, tahdu teizamū fohli us preeschu spert.

—g.

Zanna grahmata.

„Skaidra un nepahrgrohsita Mugsburgas konfessione jeb tizibas leeziba. Sirdsmihsteem tizibas-beedreem par labbu, skohlās un mahjās, istahstita un ar swehtu rakstu leezibahm apstiprinata. Latwiski no G. Blumberg.“

Gan jau fenaf Mugsburgas tizibas leeziba jeb konfessione no Grohbinas nelaika prahwesta von Lannig ir tikusi Latwee- schu walodā pahrtukkota, bet schi tagadeja grahmata tadehl it ihpaschi ir wehrā nemama un asteizama, ka ta konfessione ne- wren ir kreetnā un gaischā Latweeschu walodā pahrzelta, bet ka pehz slaweneem Wahzu raksteem ir ari katrs lohzeeklis isskai- drohts, istahstihis un ar swehtu rakstu leezibahm apsti- prinahs un apschgelehts. G. Blumberg k., kas stipri un ne-apnizis pee schihs grahmatas puhlejees, ir lasitajeem zaur dauds ziteem raksteem jau sen pasihstams. Tā jau wina: „Ihfi bahnizās stahsti“ ohstro reisi un „Bausliba un Ewangeliums“ trescho reisi Jelgawā pee Steffenhagen k. drukati.

Mehs zeram, ka schi grahmata skohlmeistereem ka ari wi- feem ziteem, kas ar Luteru tizibas mahzibahm grib gaischaki eepashtees, buhs mihsch palihgs un zela-wadons. Weidsoht mehš no firds wehlam, lai Deews schi grahmatinai zelu pa- schirtu, it ihpaschi schinis laikos, kur daudskahrtigi neleetigai wiltigai mahzibai wahrdos un rakstos lauschu prahtu jauz un lai ari Latweeschu tauta jo wairal atsihtu, ka ta schihsta Deewa wahrdū mahziba muhsu tizibā ir augsti zeenijama Deewa dahwana.

Kuldigas latw. mahz.

Breesch Jelgawas Latw. kurlmeemo skohlās eemakfati:

No Jelg. Wahzu dr. (upura dahwana)	3 rub.
„ Dr. Bluhm k. Jelgawā	2 „
„ Kaldebrunas dr.	4 „
zaur Stendes mahzitaju no skohltruhskuma Grünberg k., par islohssetahm leetahm, ko Spahres skohltruhskuma strahdajuschī	15 „
pawisam	24 rub.

Par tahdahm dahwanahm firnigas pateizibas faka, ihpaschi zeen. Grünberg k. un Spahres skohlās-behrneem Mahzitajs R. Schulz, kurlm.-skohlās direktors.

Jelgawā, 24. April 1878.

Breesch Luteru palihdsibas lahdes pee Jelga- was aprinka komitejas schini 1878. g. ir eemakfati: no Meschotnes draudses 20 rbl., no Kshiwes dr. 7 rbl., no Walles dr. 27 rbl., no Jaunpils dr. 72 rbl.

G. von Fircks,
Jelgawas kom. direktors.

Jelgawas latw. pilsehta draudse

no 22. April lihds 7. Mai.

1) Dshimuschī: Heinrich Theodor Wittal; Johann Krüger; Auguste D- tielke Elisabeth Nudben; diwi nedshwas meitinas.

2) Ufsantti: Kutsch, Jannis Struten, Rihgā un Anna Muhrneek, Rihgā; puif, Frik Martinels un Māma Majais, meit.; meshafargs Meris Johann Ebnard Viefenfeld un Bille Jakobsohn; strahd. Mahrtin Brachmann un Johanna Malwine Grünberg.

3) Wiruschī: Lihse Kenga, atr. 108 g. w.; Kristaps Wihita, strahdn. 30 g. w.; Lina Amette Weiss, 17 d. w.; Lihse Weiss, seew. 25 g. w.; Emilie Schwarzberg, 11 mehn. w.; Emilie Ottilie Bajahr 1 g. w.; Emma Catha- rina Plawneek 10 g. w.; Mathias Norenberg 1 g. 2 m. w.; Hans David Herrmann, 6 g. 9 m. w.; Tihne Pehtersohn, meita, 30 g. w.; Liffeta Leepa 3 g. w.; Emilie Kenga 14 mehn. w.; Lihba Jansohn, atr. 70 g. w.; Ged- bert Lihse 4 g. w.; Carl Sawrof id. sald. 31 g. w.; Ede Euditte 56 g. w.; Caroline Wegner kurneeka seew. 55 g. w.; Kristaps Wihits 13 mehn. w.

R. S.

M i s i o n e s l a p a .

XIV. Jaun-Sehlante.

Jer. 23, 29. **Woi mans wahrds nau ká uguns, faka tas kungs, un ká wefers, kas alminu-kalnuš fagrauš?**

Kahds spehšs Deewa wahrdeem ir, tahš zeetas firdis mihtas un tohs plehšigūs swehrus par jehreem daribt, to mahza un rahda miš-ones darbs Jaun-Sehlantē, to šhinis lapās tewim, mihtais lasi-tajs, preekšā zelt gribu. — Kad adatu zaurdurtu no muhfu malahm zaur semes-lohdes widu, tad ta atkal isnahktu gaismā Leelā juhrā pee diwi leelahm falahm, zaur fchauru juhčas-schnougumu fšfirtahm, to fauz par Jaun-Sehlanti. Abas kohpā tik leelas ká Leel-Britantija; kad pee mums nakts un seema, tad tur deena un wa-fara; wirs semes nau tahtakas weetas no mums; winas eedšhwotaji stahw pret mums kahjas pret kahjahm; winus fauz par muhfu pret-kahjineekem. Ta seme ir lohiti laba, gaisš nedš pa daudš karššs nedš aufšš; weenadi pawafara laikš; seme ká paradihšes dahššs; neweena plehšiga swehra, neweena gistiiga tahra tur nerohnahš. Bet ká tee eedšhwotaji? Tee pašči fauzahš Maori, ar tumšči-bruhnu ahdu, leelā stakā augumā, pee meefas un dwehseles no Deewa apdahwinait ar labahm dahwanahm. Sawus Deewus tee fauz Utua, tee ir zil-weki, kas par deewekteem tapušči. Winiu starpā tas leelakais, de-besu-lehninšch nofautš, wirs semes bij leelš plihneets un mauzi-neekš, laulibas-pahrkahpšchinas dehl no fawas feewas nofautš, winsch tapis par Deewu. No wina wišš kunnus izelotees; ja tahds fastimis, tad Utua wina meefas efoht eegahšš, jeb noteek zita nelaimē, tad Utua to padarišš; winsch efoht atreebigš un nefaderigš, wišfu kauschu isbailes un breefmas. Ja prašš kahdam Maoreetim, waj winiu deewekki ari fohdihš sagli, melkuli jeb laulibas pahrkah-peju, tad tas atbild: Nela, wirs semes tee pašči tahdi bijušči, ká tad tee neprocafees, kad winiu behrni wirs semes winiu pehdās staigal Kahdi tee deewekki, tahda ta tauta. Maoreetis pehz fawas atgree-fchanahš pee kristigas tijzbas stahsta no faweem behrnu- un jaunibas gadeem tā: „Kad es biju masinšch, tad mans tehws mani arahwa no mahtes kruhtim un kaitinaja, lai es paliktu dufmigs; leelaks pa-lizis, es no tehwa nedabuju nelahdu baribu, lai mahzitohš sagt; tur-klahst winsch man mahzija burt, ahtri es paliku par meisteru wiššs waras-darbšs: tad mans tehws mani uofauza par pilnigu wihru.“ Gekšch mekeem un wiltibas Maoreeschī augstu kahpeenu panahkufchi, tā ka aridsan Giropas laundaritaji pret wineem ká behrni israhdahš. Weens wihri, kas ilgi Jaun-Sehlantē dšhwofis, faka, ka Maoree-schēem neweenu wahrdu nedrihtit tizeht, jo swehraki winsch nodeewo-jahš, jo niškaki winsch melo; bes sagfchanas tee newar dšhwocht; ja kahds kugis pee malas nahk, tad winiu aplaupa. Kur sahdšba, tur nefaderiba un nemeers; Maoreeschī stahw fawā starpā bezgaligšs ka-ršš, ziltš pret ziltim ar wiltibu, aisleegfchanahm, nepateesigahm swehrestibahm; slegen zitas zitahm uibruhk, nodadšina mahjas, ap-lauva un apkauj eedšhwotajus. Pehz kauschmahš pee ziteem kau-dihm mehds aprakt tohs nofautus, fakteer tohs eewainotus; bet pee Maoreeschēem pehz kauschmahš tik fahkahš tahš leelakas breefmas. Tohs fakertus eenaidneekus tad peešen pee lohkeem un wineem is-greech gatu no dšhwahm meefahm un ahtas afinis no dšhslahm celaišch bikeršs un ehd un dser. Jeb tohs eewainotus eefweešch de-goschšs zeplšs un izep uf ufwarefchinas meelastu. Jo Maoreeschī ir zilweku-ehdeji, pee wineem ir sakamais wahrds, ka zilweka gata ir wišfu smekigaka gata; fawās atreefchanas dufmās tee neteek meera, fawus ufwaretus eenaidneekus ne-apehdufchi ar lohpuhahribahm; tur-klahst wehl tee zere, ka fawus eenaidneekus aprijohš, tee pee sewis dabu winiu spehku un gudribu. Weenigee swehri, kas Jaun-Sehlantē rohnahš, ir zilweki. Jau maseem behrneem eefpeesch almintinus ribklē, zaur to wineem gribedami firdi apzeetinahš; wineem eedohd rohkas aptautu eenaidneeku peeres, lai ar tahm spehle. Ká tee

wihri, tapat tahš feewas. Weenā weeta, kur laudis bij aplahwufchi fakertus eenaidneekus, misionars melleja tohs afinu kraipeklus; tee wihri atbildeja: „muhfu feewas tohs nolaiššufchas.“ Ko tur jabrih-nejahš, ka no tahdeem wezakeem usaug ziltš, kas kahrigi pehz zilweku afinim, un uf zitu nenefahš, ká ween uf to, lai no eenaidneeku mee-fahm un afinim pee-ehdahš un peeferahš. Tur klahst ká aridsan pee wišsem ziteem paganeem walda neschlihtiba un meefas kahriba; wihri apnemahš wairaf feewas un tahš tura ká wehrgus, tapehz mah-tes fawas jaunpeedšimuschas meitenes labpraht nofauj, lai winas isglahbtu no tahdas breefmigas kalpošchanas. Bet wišfu neschehliga-kais liktenš ir wehргеem, kas korā fakerti; winiu pirmāis dšhwes-notifikums ir redseht, ka winiu jaunee waldineeki winiu radu, brahku, jeb tehwu kaulus nofrahbina; ikkattru brihdi pascheem tas patš galš gaidams. Weena 15 gadus weza kalpone bes lunga stas bij isgah-juš; pehz trihšdeenahm pahrnahkufi wina ar zirwja fiteenu pret peeri tapa nobeigta, walarā wina iszepta uf meelastu; winas galwa behr-neem atdohta. Zita kalpone nebija pee laika ehdeenu fataiššufi, tub-lit fainneekš winiu nofahwa ar weenu zirteenu un aizinaja fawus zeeminus pee meelasta. Pateesī Maoreeschū kahjas ir ischaklas, afinis isleet; pohššs un firdeshi ir pa winiu zekeem un to meera-zeku tee ne-fu, ká Pahwils faka Rohn. 3, 15—17. Meti aridsan starp paga-neem tahda firdsapzeetinaschanahš rohnahš, ká pee Maoreeschēem. Bet pee Maoreeschēem ari parahdijees, ka Deewa wahrds ir ká uguns un wefers, kas alminu-kalnuš fagraušch. Domehr ilgi kawejees, ka-mehr Maoreeschēem meerazelešch zaur misiones darbu tapa parahdihš. Jaun-Sehlante jau atklahta tahdus 200 gadus atpatak no Hollan-deeschā Tafman; bet tee eedšhwotaji apfahwa trihš no wina zeka-beedreem; patš ween dabuja isbeht. Pehz wina isgahju-fchā gadu-fimteni nahza Angleešchi un Franzuschi un gribēja tai semē andeles labad apmestees, bet tee zaur mantas-kah-ribu peekrahpa tohs eedšhwotajus ar wišadu netatfribu, ta-pehz fchee palika nišni un fahza eenihdeht Giropeschus un winiu tijzibu, un atreebdamees, kur wareja, winus apfahwa un apehda. Wehl 1809. gadā Maoreeschī fahchra kugi, un wišus 70 kugineekus fataišija uf meelastu. Bet zaur Deewa ischehlastibu aridsan tee zeki jau bij fataišiti, pa kureem Deewa wahrds wareja nahkt pee Maoreeschēem, winiu fischu alminu-kalnuš ká wefers fagraušch. Tas Deewa wihrs, zaur ko tas notika, bij teizamais Samuels Marsden, mah-zitajs pee Angleešchu laundaritaju kolonijas Australijā. Tē winsch dabuja fatiktees ar Maoreeschēem, kas no Jaun-Sehlantes andeles labad mehdsja apmekleht nezik tahko Au-straliju. Tee zilweki ar staktu augumu un gudreem waigeem winam patika, un winam firdi fahpeja redsoht, ka tee no wišadeem wiltineekem tapa peewilti un peekrahpti; winsch teem gahja pakaf, tohs aridsan usnehma fawā namā. — Tee tahdu mihleštibu nehma pee firds un mahjās pahrnah-kufchi stahštija faweem pašhstameem no ta balta wihra, kas bruhnohs Maoreeschus tik zeeschi mihtojohš. —

Tā misiones-darbam pee Maoreeschēem zefsch tapa fataišihš.

(W preekschū beigums.)

Latw. Awišču apgahdatajš: J. W. Sakranowicz.

No zensures atwehlehts. Mišgā, 7. Mai 1878.

Drutahšs pee J. W. Steffenhagen un dehta.